Народе мій, до тебе я ще верну... (В. Стус). Твір 11 клас

Василь Стус... Славне ім'я Поета, Громадянина, Людини. Не було йому місця тут, у цьому світі, бо не міг він притертися, звикнути до суспільства, його законів, його звичаїв, де люди думали одне, а говорили інше. Кидався незахищеними грудьми на амбразуру, готовий прийняти на себе вогонь. Без ніякого страхування, без найменшого тактичного маневру, без рятівних гальм житейської мудрості і тверезого глузду. Над такими, як він, висів дамоклів меч державної машини, яка бачила в поетові «п'яту колону», що зсередини розхитувала державний устрій, розрахований і розпланований, здавалось, на віки. Такі люди довго не затримувалися у «великій зоні», навкруг них була якась аура приреченості...

Ще до загибелі Василя Стуса українська культура, література зазнала величезних втрат. Десятки, сотні письменників, поетів безслідно зникли в таборах смерті, інші змушені були або мовчати, або оспівувати режим, який ненавиділи, керманичів, яких зневажали. Але вони вижили, зберегли свій талант, сили, щоб зараз, у наш час змін і відродження, піднести українську літературу на нову висоту.

Ми, українці, не звикли цінувати своїх геніїв за життя. Якась жорстока закономірність: час палить, нищить генія невблаганними вироками, а коли збагне, що дух його — безсмертний, схиляється в пошані й каятті. І роздумуючи над долею Стуса, я приходжу до висновку, що треба було йому не загинути героїчно, а вижити і творити культуру, літературу. Мертві герої лишають самі імена, а будувати фундамент національного відродження треба живим.

Мені здається, що навіть у тодішньому тоталітарному суспільстві умови для творчості були не настільки нестерпні й безнадійні, як думав Стус. От хоча б взяти й Тичину. Він був здатен і терпіти, і залишатися собою. Ця властивість — одна з незчисленних його здібностей. Правда, зараз деякі митці згадують, що вірш Павла Григоровича «Партія веде» був написаний у 33-му році, коли люди пухли і мерли з голоду, а поети або мовчали, зломлені червоним терором, або видавали на-гора «Не златоглавий нам потрібен» (і це про Київ!). Але ж ми знаємо й іншого Тичину саме тому,що у свій час він перемовчав. Талант — категорія суспільна. Він мусить бути збережений для спільноти. Василь Стус недооцінював себе, не до кінця розумів свою роль і в суспільстві, і в літературі, і тому цю думку заперечував. Поет вважав, що в екстремальних умовах буття важливішим є не збережений талант, а жертовна посвята себе народу. Житиме народ — будуть і таланти.

Я вважаю, що це не так. Література, мистецтво, духовність — це ті цінності нації, які не дадуть щезнути українському народу, які об'єднують нас, наповнюють гордістю, національною гідністю.